

Šetření úvěrových podmínek bank

II/2024

ČNB ČESKÁ
NÁRODNÍ
BANKA

Úvod

Šetření úvěrových podmínek bank zachycuje názory bank na změnu nabídky a poptávky u úvěrů nefinančních podniků a domácností. Tato informace shrnuje výsledky čtyřicátého šestého kola šetření, tj. pohled bank na vývoj úvěrových podmínek v průběhu prvního čtvrtletí 2024 a jejich očekávání v uvedených oblastech pro druhé čtvrtletí 2024. Šetření proběhlo v období od 1. do 15. března 2024. Šetření se zúčastnilo 19 bank, které mají rozhodující podíl na bankovním úvěrovém trhu.¹ Šetření ČNB o vývoji úvěrových podmínek bank je realizováno týmem složeným ze zástupců sekce měnové a sekce finanční stability.

---

¹ Šetření zahrnovalo 22 otázek, které se týkaly úvěrových standardů bank, podmínek spojených se schvalováním úvěrů a bankami vnímané poptávky po úvěrech včetně příslušných faktorů. Odpovědi na otázky jsou na agregované úrovni v textu a grafech vyjádřeny ve formě čistého procentního podílu. Ten je vypočten jako rozdíl mezi procentním tržním podílem na poskytnutých úvěrech v daném segmentu od bank, které uvedly zpřísnění standardů/podmínek (či pozorovaly růst poptávky) a procentním tržním podílem na poskytnutých úvěrech v daném segmentu od bank, které uvolnily standardy/podmínky (či zaznamenaly pokles poptávky). Kladná/záporná hodnota čistého procentního podílu indikuje souhrnné zpřísnění/uvolnění standardů, resp. podmínek či celkový růst/pokles poptávky po úvěrech. Data v excelovských souborech včetně dotazníku, slovníčku pojmů a metodických poznámek jsou dostupná na webových stránkách ČNB:

<https://www.cnb.cz/cs/statistika/setreni-uverovych-podminek-bank/>

I. SHRUTÍ

Výsledky aktuálního šetření úvěrových podmínek bank ukazují, že úvěrové standardy se u úvěrů nefinančním podnikům v prvním čtvrtletí 2024 v souhrnu nadále nezměnily. Na rozdíl od předchozího období je však patrné snížení vnímaných rizik ohledně ekonomického výhledu a vyšší konkurenční tlak na bankovním trhu. Poptávka podniků po úvěrech se snížila. K poklesu poptávky po úvěrech přispívala stále vysoká úroveň úrokových sazeb, nižší financování fixních investic a provozního kapitálu včetně zásob a dále vyšší využití financování prostřednictvím vlastních zdrojů některých podniků. Na nižší poptávku podniků po úvěrech působila i nepříznivá ekonomická situace obchodních partnerů tuzemských firem zejména z Německa. U úvěrů domácnostem na bydlení se úvěrové standardy bank dále uvolnily, zatímco u úvěrů na spotřebu se zpřísnily. V obou segmentech působil na uvolnění standardů zvýšený konkurenční tlak, u úvěrů na spotřebu pak v opačném směru úpravy interních procesů části trhu. Poptávka po úvěrech na bydlení a spotřebu dále vzrostla. K tomu přispívalo zejména snižování úrokových sazeb a očekávání jejich dalšího postupného poklesu v následujícím období a dále mírné zlepšení spotřebitelské důvěry. Růst poptávky po úvěrech na bydlení je současně podporován i výhledem pokračujícího růstu aktivity na rezidenčním trhu. Ve druhém čtvrtletí 2024 banky očekávají růst poptávky po úvěrech ve všech uvedených segmentech úvěrového trhu. Změny úvěrových standardů banky nepředpokládají u podnikových úvěrů a úvěrů na bydlení, zatímco u úvěrů na spotřebu očekávají zpřísnění.

II. VÝVOJ ÚVĚROVÝCH STANDARDŮ A POPTÁVKY PO ÚVĚRECH

II.1 NEFINANČNÍ PODNIKY

Úvěrové standardy představující vnitřní kritéria nastavení úvěrové politiky bank se u úvěrů nefinančním podnikům v prvním čtvrtletí 2024 v souhrnu nezměnily. Uvedený vývoj byl v souladu s očekáváním bank z předchozího kola šetření. Standardy tak po zpřísnění zaznamenaném v roce 2022 zůstávají již více než rok bez výraznějších změn. V prvním čtvrtletí se však zvýšil konkurenční tlak na bankovním trhu, který byl doprovázen uvolněnějším vnímáním rizik. V tom se projevovalo zejména zlepšení výhledu celkové ekonomické situace doprovázené očekávaným mírným růstem HDP, poklesem inflace a stabilizací cen energií. Ve druhém čtvrtletí 2024 banky nadále očekávají v souhrnu neměnnost úvěrových standardů, 16 % bankovního trhu však předpokládá uvolnění standardů u dlouhodobých úvěrů a úvěrů poskytovaných velkým podnikům.

Podmínky při sjednávání podnikových úvěrů se v souhrnu rovněž nezměnily. V jejich struktuře se však uvolnily podmínky pro splatnost úvěrů (19 % čistého tržního podílu) a naopak se zvýšily úrokové marže u rizikovějších úvěrů (19 % čistého tržního podílu). Průměrné úrokové marže zůstaly beze změny.

Poptávka podniků po úvěrech se v prvním čtvrtletí v souladu s očekáváním bank snížila, a to u 21 % bankovního trhu. Ke snížení poptávky přispívala stále vysoká úroveň úrokových sazeb, její působení na poptávku ale bylo méně intenzivní než v předchozím období (37 % čistého tržního podílu v prvním čtvrtletí 2024 oproti 50 % v předchozím čtvrtletí). Čtvrtina bankovního trhu vnímala sníženou poptávku po financování fixních investic – dle některých bank však již nedochází k jejímu dalšímu oslabování. Poptávka po úvěrech poklesla i z důvodu nižší potřeby financování provozního kapitálu a zásob (25 % čistého tržního podílu) a snahy některých podniků využívat k financování vlastní zdroje – vlastní generované cash flow, optimalizaci provozního kapitálu řízením splatnosti obchodních pohledávek a závazků, finanční zdroje od vlastníků apod. (16 % čistého tržního podílu). Čtvrtina bankovního trhu dále vnímala sníženou poptávku po úvěrech též v souvislosti s nepříznivou ekonomickou situací obchodních partnerů tuzemských podniků zejména v Německu. Poklesla i poptávka po financování fúzí a akvizic podniků. Pro druhé čtvrtletí 2024 menší část bankovního trhu očekává zvýšení poptávky po úvěrech, a to v rozsahu 14 % čistého tržního podílu.

II.2 DOMÁCNOSTI

U úvěrů domácnostem na bydlení se úvěrové standardy bank v prvním čtvrtletí dále uvolnily (19 % čistého tržního podílu). K tomu přispíval zejména zvýšený konkurenční tlak na bankovním trhu (24 % čistého tržního podílu) a úpravy interních kritérií některých bank (19 % čistého tržního podílu). V rámci úvěrových podmínek 14 % bankovního trhu uvolnilo podmínky vlivem deaktivace úvěrového ukazatele DTI s účinností od 1. ledna 2024. Toto uvolnění bylo ale u některých bank velmi omezené nebo jeho horní hranice zůstává stanovena v kombinaci s jinými parametry. Uvolňování úvěrových podmínek prostřednictvím makrobezpečnostních úvěrových ukazatelů probíhá od poloviny loňského roku s tím, že nejintenzivnější

bylo ve třetím čtvrtletí 2023 vlivem deaktivace úvěrového ukazatele DSTI (86 % čistého tržního podílu). Ve druhém čtvrtletí 2024 banky nepředpokládají další výraznější změny úvěrových standardů.

Poptávka domácností po úvěrech na bydlení v souladu s očekáváním bank dále vzrostla, a to u 61 % bankovního trhu. Poptávka se plošně zvyšuje od druhého čtvrtletí 2023 a další nárůst banky očekávají i ve druhém čtvrtletí letošního roku (90 % čistého tržního podílu). K růstu poptávky přispívá očekávání pokračujícího růstu transakční aktivity na rezidenčním trhu doprovázené růstem cen rezidenčních nemovitostí, pozorovaný pokles úrokových sazeb z hypoték a očekávání jejich postupného snižování v následujícím období a mírné zlepšení spotřebitelské důvěry (49 %, resp. 61 % a 52 % čistého podílu trhu). Naopak nepříznivě na poptávku po úvěrech působí zvýšené životní náklady projevující se v nižších úsporách některých skupin domácností (24 % čistého tržního podílu trhu). Poptávka po úvěrech se soustřeďuje na kratší fixace úrokových sazeb v důsledku očekávaného snižování měnověpolitických sazeb ČNB.

U úvěrů na spotřebu pokračovalo zpřísnění úvěrových standardů (13 % čistého tržního podílu). K tomu přispívala úprava interních procesů části bankovního trhu s cílem snížit míru rizika a tím úroveň rizikových nákladů v následujícím období. Naopak na uvolnění úvěrových standardů působil obdobně jako v uvedených dvou segmentech úvěrového trhu zvýšený konkurenční tlak. Vnímání rizik spojených s úvěruschopností či bonitou domácností v souvislosti s nárůstem životních nákladů působilo v souhrnu zhruba neutrálně, i když bylo poměrně diferencované napříč trhem. Část bankovního trhu v rámci interních modelů zvýšila požadovanou výši minimálních životních výdajů domácností a omezila mimo jiné poskytování úvěrů u žádostí s opakovaným čerpáním nezajištěných úvěrů, s více načerpanými úvěry od nebankovních subjektů a se zhoršenou bonitní situací domácností. Na druhou stranu část trhu přistoupila k uvolnění standardů v souvislosti s právní úpravou normativních nákladů na bydlení při poskytování státní podpory. Úvěrové podmínky se v prvním čtvrtletí zpřísnily u 16 % čistého tržního podílu bankovního trhu zejména v důsledku nárůstu úrokových marží u rizikovějších úvěrů, zatímco průměrné úrokové marže poklesly. Ve druhém čtvrtletí 2024 je očekáváno zpřísnění standardů u relativně malé části bankovního trhu (5 % čistého tržního podílu).

Poptávka po úvěrech na spotřebu dále rostla (71 % čistého tržního podílu). V uvedeném vývoji se projevoval zejména pokles úrokových sazeb a mírné zlepšení spotřebitelské důvěry. Pro druhé čtvrtletí 2024 banky očekávají další zvýšení poptávky po úvěrech na spotřebu, a to v rozsahu 25 % čistého tržního podílu.

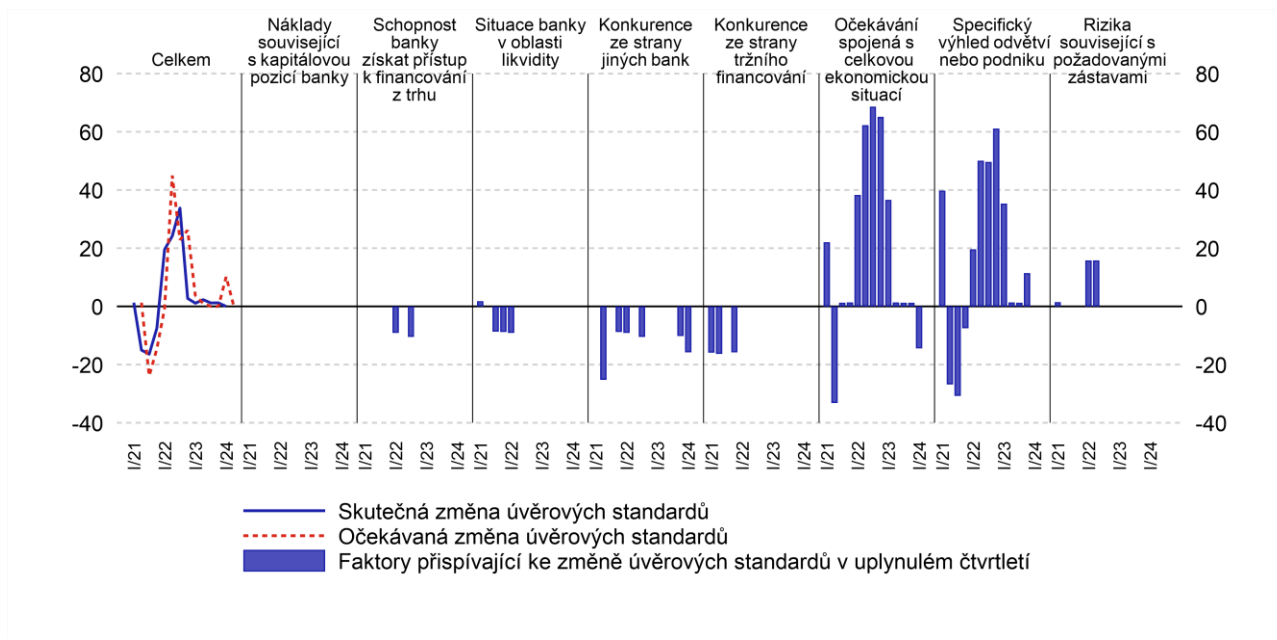
V segmentu úvěrů živnostníkům se nastavení úvěrových standardů dále uvolnilo a poptávka po úvěrech přitom poklesla (39 %, resp. 19 % čistého tržního podílu). Pro druhé čtvrtletí 2024 banky očekávají další uvolnění standardů a neměnnost poptávky po úvěrech.

Dodatečné otázky týkající se očekávaných úvěrových ztrát naznačují, že relativně malá část bankovního trhu očekává v souhrnu zvýšení míry úvěrových ztrát v následujícím období u úvěrů podnikům a úvěrů na bydlení.

III. GRAFICKÉ VYJÁDŘENÍ PODMÍNEK NABÍDKY A POPTÁVKY V SEGMENTECH

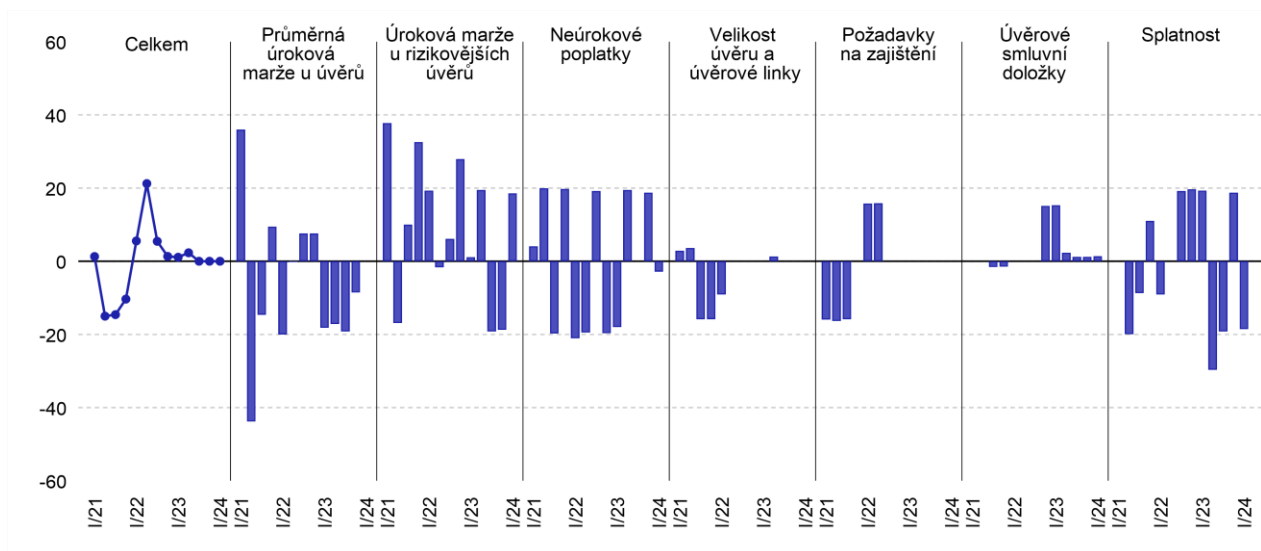
Graf 1 Změny úvěrových standardů bank u úvěrů nefinančním podnikům (otázky 1, 2 a 6)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

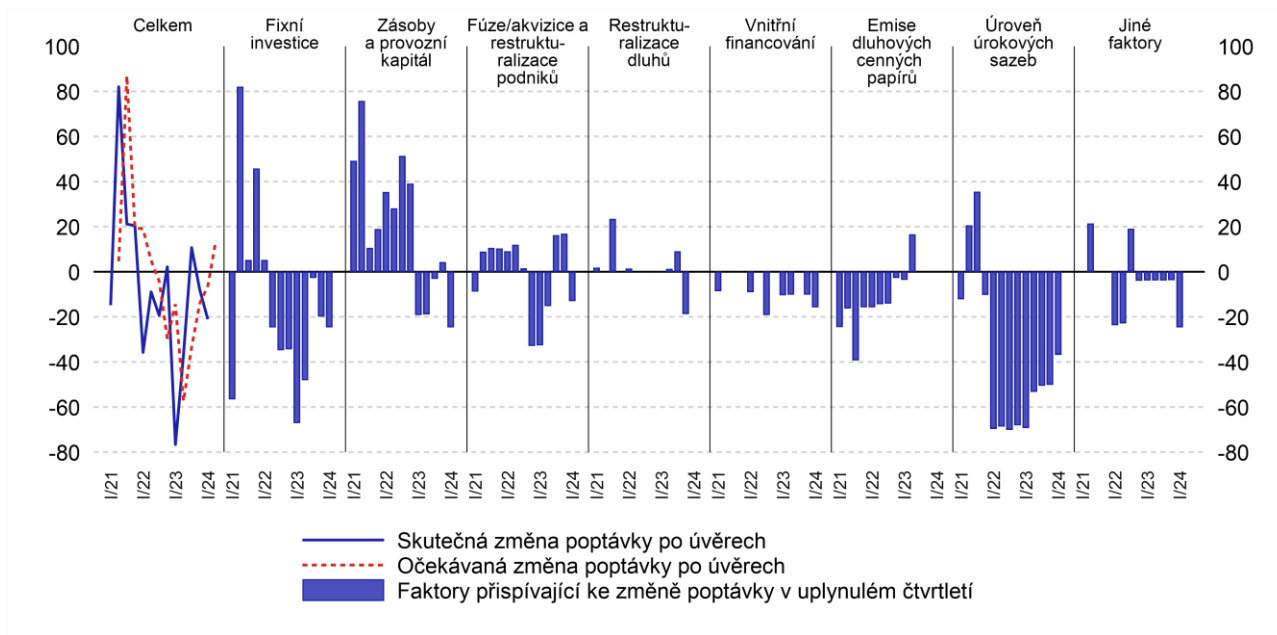
Graf 2 Změny podmínek při schvalování úvěrů nefinančním podnikům (otázka 3)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

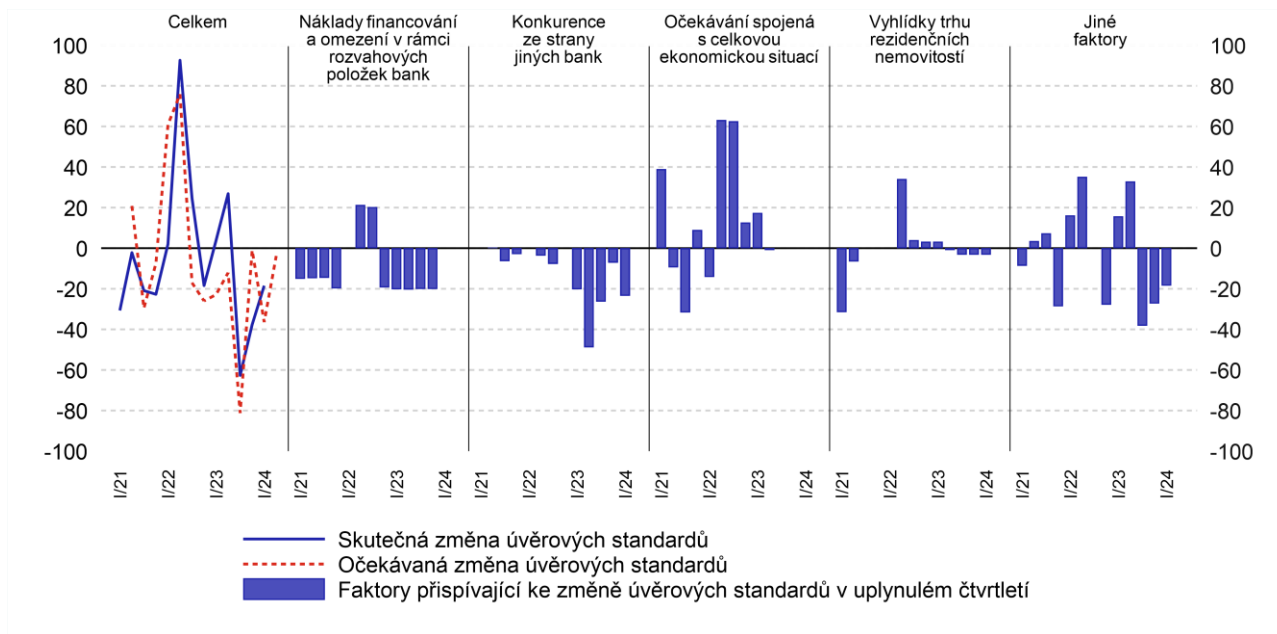
Graf 3 Změny poptávky nefinančních podniků po úvěrech (otázky 4, 5 a 7)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky, záporná hodnota = pokles poptávky)

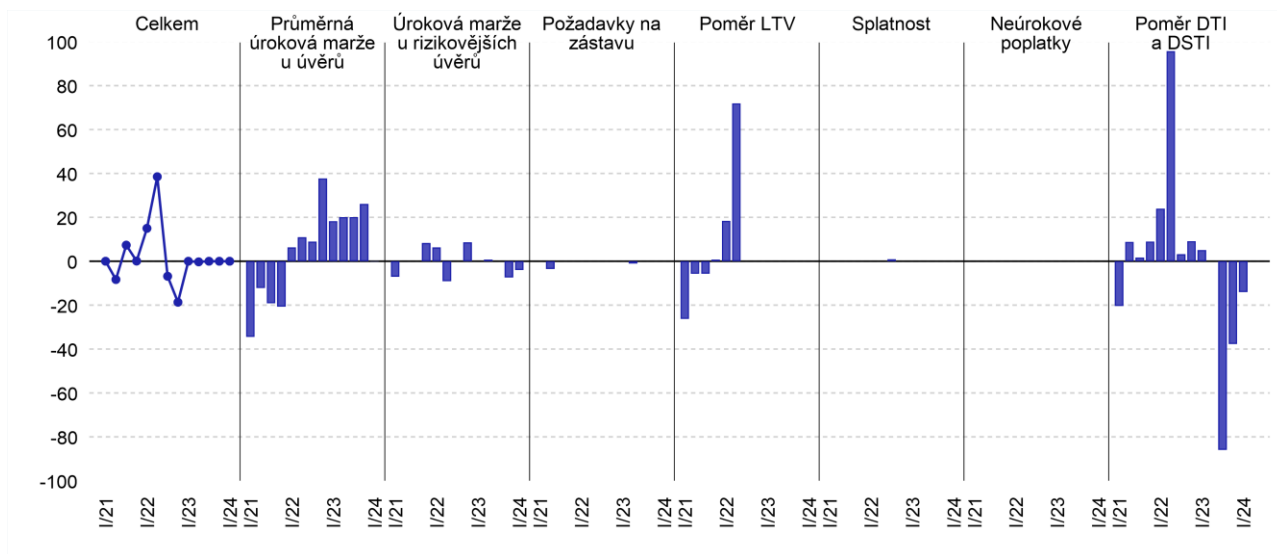
Graf 4 Změny úvěrových standardů bank u úvěrů na bydlení (otázky 8, 9 a 16)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

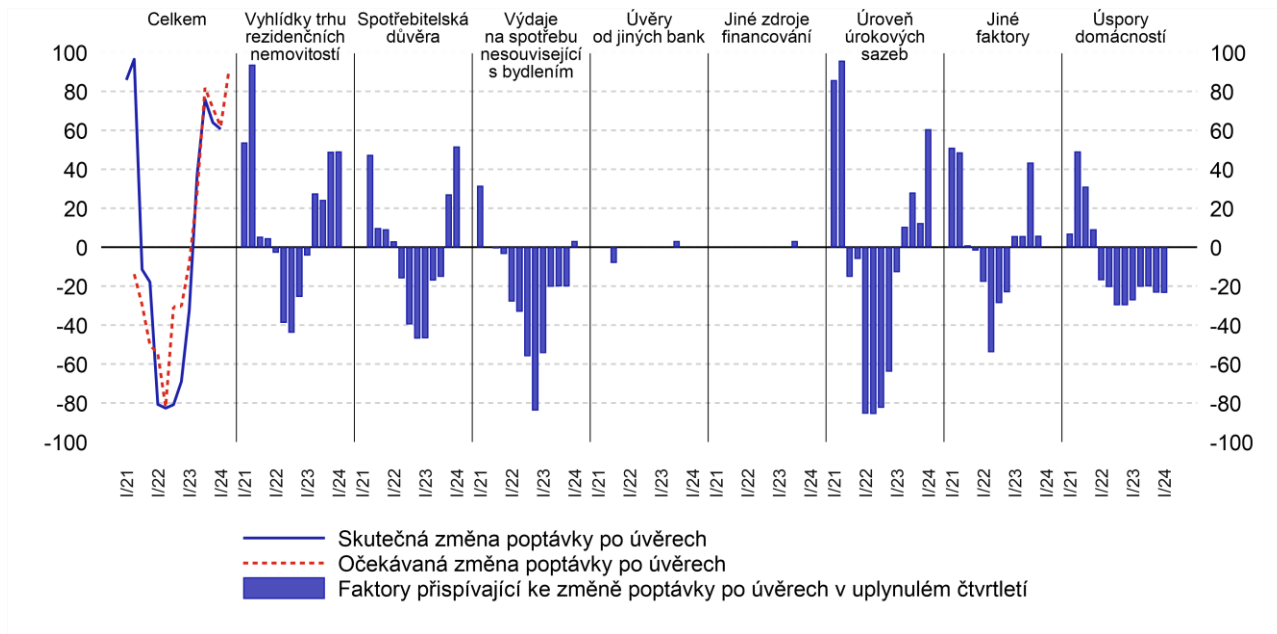
Graf 5 Změny podmínek při schvalování úvěrů na bydlení (otázka 10)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

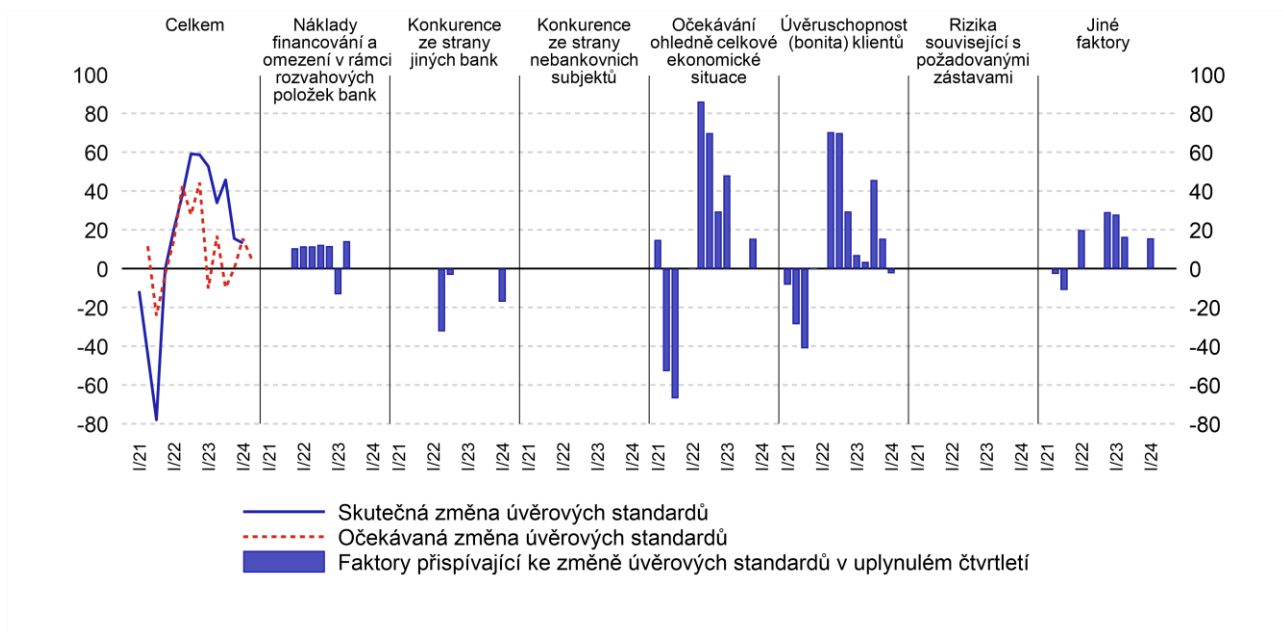
Graf 6 Změny poptávky domácností po úvěrech na bydlení (otázky 13, 14 a 17)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky, záporná hodnota = pokles poptávky)

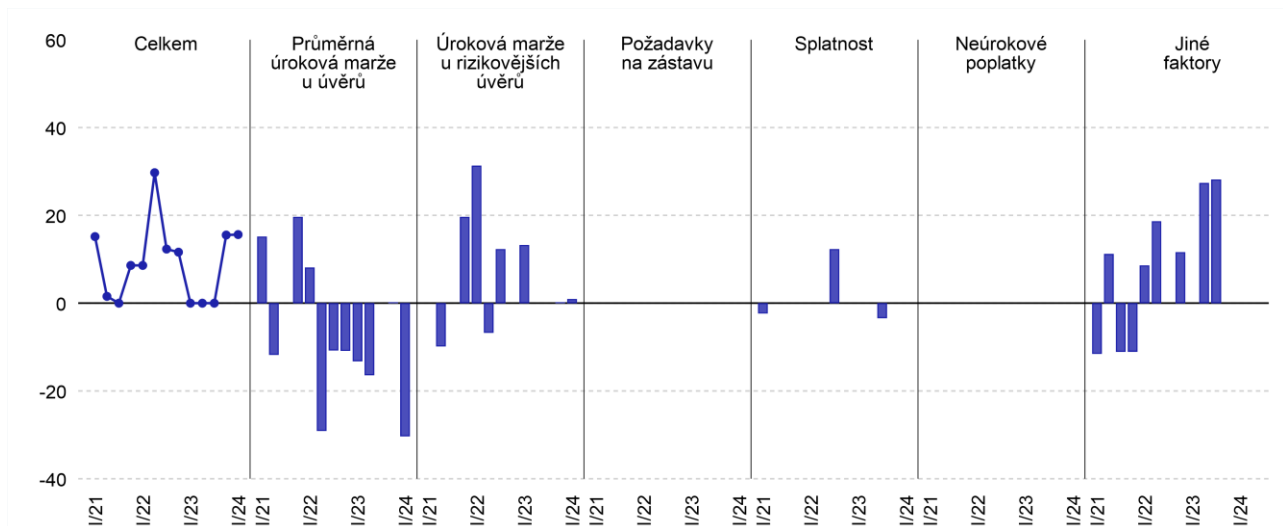
Graf 7 Změny úvěrových standardů bank u úvěrů na spotřebu (otázky 8, 11 a 16)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

Graf 8 Změny podmínek při schvalování úvěrů na spotřebu (otázka 12)

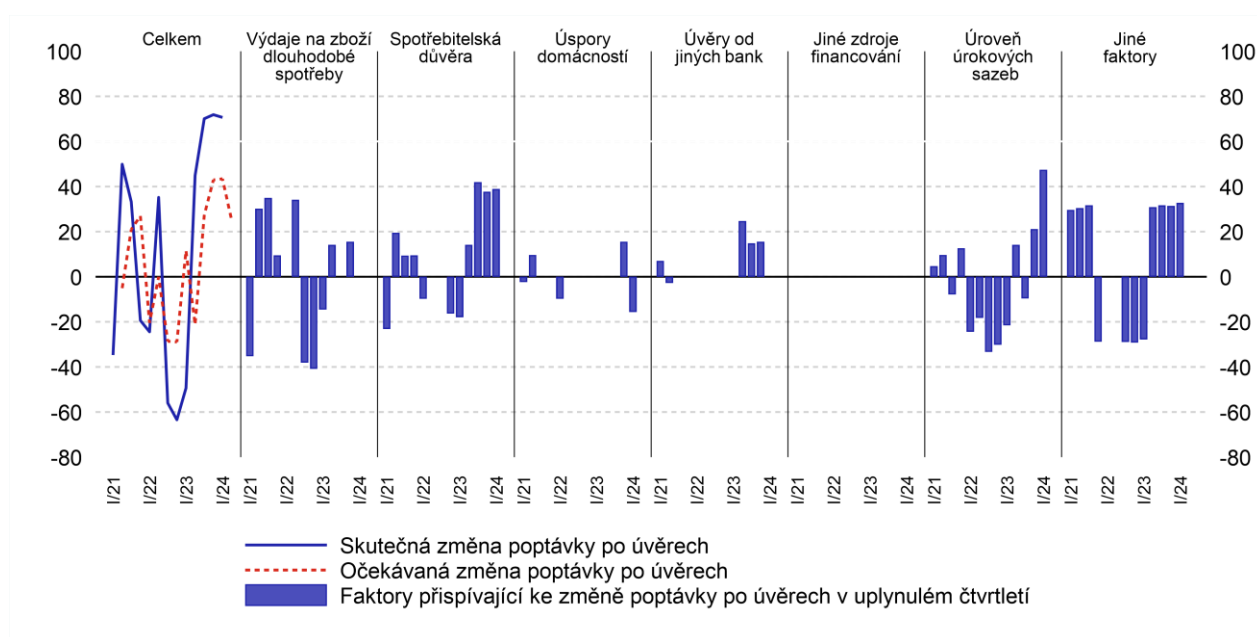
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

Graf 9 Změny poptávky domácností po úvěrech na spotřebu (otázky 13, 15 a 17)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky, záporná hodnota = pokles poptávky)

Vydává:
ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA
Na Příkopě 28
115 03 Praha 1
Česká republika

Kontakt:
ODBOR KOMUNIKACE SEKCE KANCELÁŘ
Tel.: 224 413 112
www.cnb.cz